

WTP is een gedrocht

www.redhetpensioenstelsel.nl

Een grote kop in de Telegraaf van 18 juni “ Met nieuw pensioen is een monster gecreëerd”. Bij de hoorzitting in de Tweede Kamer over de nieuwe pensioenwet hebben diverse deskundigen uit de pensioenwereld uitgelegd wat er allemaal aan mankeert. Het kernprobleem is dat de Wet Toekomst Pensioen (WTP) een compromis is tussen twee totaal verschillende visies op pensioen. Volgens de Nederlandse Bank en ex-minister Koolmees is pensioen vooral een financieel product, een soort spaarrekening. Zij hebben de WTP dan ook volgestopt met regels die elke vorm van herverdeling of solidariteit tussen de pensioendeelnemers moeten voorkomen. Voor de vakbonden was pensioen vooral een inkomensverzekering. En bij verzekeringen is herverdeling nu eenmaal het doel. Bij een ziektekosten verzekering gaat het geld van de gezonden naar de zieken en daar heeft niemand een probleem mee. En bij pensioen gaat het geld van diegenen die kort leven naar diegenen die lang leven. Waar de hoofdtekst van de wet alles doet om herverdeling te verhinderen komt er daarna een solidariteitsreserve uit de hoge hoed om weer een herverdeling tussen generaties mogelijk te maken.

Individuele potjes

De WTP gaat uit van individuele pensioentegoeden in de uitkeringsfase. Zo een individuele rekening raakt natuurlijk leeg als je langer leeft dan het gemiddelde. Vervolgens zijn er dan weer allerlei ingewikkelde regels nodig om dit te voorkomen en het pensioentegoed van de lang-levers aan te vullen. Met een collectieve uitkeringsfase zoals nu bij de pensioenen gebruikelijk is, zou het allemaal veel eenvoudiger zijn. Maar als een kamerlid vraagt welk pensioenprobleem er nu eigenlijk wordt opgelost met deze individuele potjes, komen de ambtenaren niet veel verder dan te zeggen dat dit nu eenmaal de conceptuele gedachte is. Omdat de WTP een compromis tussen tegengestelde visies is, zijn er geen zinnige antwoorden op vragen naar het waarom van de regeling.

Geen oplossing voor de inflatie

Verder is de WTP vooral een antwoord op de problemen uit het verleden en is deze wet totaal ongeschikt voor de problemen van de toekomst. Van 2008 tot 2020 daalde de rente en was de inflatie relatief laag. In de wet is er daarom alleen oog voor de problemen van een dalende rente en geen aandacht voor inflatie. Zo wordt herhaaldelijk gezegd dat mensen met een laag inkomen beter af zijn met een vaste uitkering die niet verlaagd kan worden. Maar in de termen van deze wet betekent een vaste uitkering dat er nooit geïndexeerd wordt. De ambtenaren van Sociale Zaken zijn dus van mening dat het voor mensen met een laag inkomen beter is dat hun pensioen nooit wordt geïndexeerd. Terwijl de kortingen op de pensioenen in 2013 varieerden van 0,5% tot 8%, is de indexatie achterstand ondertussen opgelopen tot meer dan 25%. Maar volgens de minister waren de kortingen een probleem en is de inflatie dat niet!

Instabiele rekenrente

De belangrijkste oorzaak van alle pensioenproblemen is het besluit uit 2006 om de 'risico vrije' rente in te voeren voor de waardering van toekomstige pensioenaanspraken. Die rekenrente varieert ongeveer 1% per jaar. Voor iemand van 35 jaar liggen de pensioen uitkeringen gemiddeld nog 40 jaar in de toekomst. Waarderen van deze aanspraken met de onstabiele rekenrente van staatsleningen heeft tot gevolg dat de schijnbare waarde van de pensioenaanspraak van jaar op jaar met 40% kan stijgen of dalen. Voor een pensioenfonds is daar natuurlijk niet mee te werken. De enige oplossing is om het pensioengeld voor deze 35-jarige deelnemer te beleggen in 40 jarige staatslening want daarvan beweegt de waarde gelijk op met de rekenrente. Dus hebben de pensioenfonds de laatste jaren massaal geld vastgezet in lang lopende staatsleningen tegen lage rentes. En nu de rente stijgt dalen de koersen. Het ABP heeft het afgelopen half jaar al 45 miljard verloren op de obligatie portefeuille. Alle pensioenfonds samen verliezen nu ongeveer 1 miljard per dag door de stijgende rente. Terwijl de DNB zegt dat hun beleid is gericht op financiële stabiliteit zorgen hun toezichtsregels juist voor instabiliteit in de financiële wereld.

Het alternatief voor de pensioenfonds is om helemaal geen pensioentoezegging meer te doen en zich om te vormen tot een beleggingsfonds. Dat is wat er nu in de WTP gebeurt. Voor de werkenden in de pensioenopbouwfase is het pensioenfonds straks niets anders dan een beleggingsfonds.

Van 1950 tot 2006 was er een stabiele rekenrente van 4%. Dit was gebaseerd op de ervaring dat de pensioenfonds op de lange termijn altijd meer dan 4% rendement maakten. In die 56 jaar is er hierdoor nooit een pensioenfonds in de problemen gekomen. En nu moeten we het hele pensioensysteem verbouwen vanwege de ideologische oogkleppen van de DNB die star vasthoudt aan de 'risicovrije' rente voor de pensioenen.